

Sort, Tashi, sort

CLARA FONTS I DUOCASTELLA

SOCIÒLOGA. MEMBRE DEL GRUP DE RECERCA ISOR

La molsa és l'únic verd que es fa fort al paisatge. Comença l'estiu i, de dia, l'ambient és més càlid. A quatre mil metres d'altura, el iac és indispensable. La llana, la pell i la carn. S'aprofita tot. Fins i tot la femta serveix de combustible per escalfar-se i cuinar. Les dones vesteixen davantals grossos farcits de colors i s'encarreguen de recollir-la i assecar-la sobre les tendes fetes de la pell de l'animal. De tendes, n'hi ha unes tres-centes. Però a l'hivern la vall queda deserta perquè el fred impedeix que els nòmades hi visquin.

En una d'aquestes tendes, estirada en una màrrega, la jove Txoden paria amb l'ajut de la seva àvia. Era nen. Sis dies més tard, l'oncle de la criatura cavalcava fins al monestir més proper. Allà, després d'una cerimònia basada en la lectura de textos sagrats, un lama atorgava al nadó el nom de Tashi, 'sort'. El Tashi, com la resta de tibetans, no adoptaria cognom.

Tenia vuit anys quan va entrar a l'escola. Nou quan la deixà. La mare el necessitava per cuidar el ramat. El Tashi va créixer sentint recitar mantres. A la petita capella que hi havia en un racó de la tenda hi feien rituals diaris. Allà, hi posaven símbols budistes. La imatge del Dalai Lama hi va ser fins que la Xina la prohibí, perquè considerava que tenir-la era delictu.

Quan la Txoden va portar el seu fill al monestir el Tashi tenia quinze anys. Ser monjo li permetria seguir el camí de Buda i alliberar-se del patiment humà. Li assignaren un mestre i una casa compartida dins del recinte. Li raparen els cabells com a símbol de canvi d'etapa i de refús a tot allò innecessari. Des d'aleshores, vestiria hàbit i respondria al nom de Samdob, 'compleix els teus somnis'.

Al monestir, el gong sonava des de la part més alta poc després d'aixecar-se el sol. Anunciava la primera cerimònia conjunta del dia. Després, memoritzacions, debats, lliçons i més debats. Tot plegat cada cop més limitat per les autoritats xineses. Controlaven els estudiants i els ensenyaments que rebien. L'ofec de l'Estat planava arreu dels monestirs.

A l'edat de vint-i-un anys, Samdob decidí abandonar el país. La repressió se li feia insuportable. Però creuar la frontera no era fàcil. Hi podia deixar la vida. Vestit de carrer, sense dir-ho a ningú per por que li trenquessin la girada, Samdob deixà enrere el monestir i el Tibet. Sense diners i sense menjar. Només comptava amb un parell de vambes de recanvi, la llum de la lluna i el control dels militars xinesos repartits pel territori. Va caminar durant vint-i-nou nits travessant muntanyes nevades. El dia que feia trenta, sense soles a les sabates, arribà al centre de refugiats de Nepal. Era viu. Destí: l'Índia.

Allà Samdob seguia essent un home sense documentació. Un home que legalment no pertanyia a cap estat. Samdob no tenia cognoms. No podia explicar la seva història. Era un monjo perseguit. Samdob tenia identitat, però li era negada. Samdob era un home que s'havia passat anys despullant-se de tot allò que era superflu i el tractaven, ara, com si no fos ningú.

A l'edat de vint-i-un anys, Samdob decidí abandonar el país. La repressió se li feia insuportable. Però creuar la frontera no era fàcil. Hi podia deixar la vida